

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Кафедра теорії і історії мистецтв

**Методичні рекомендації до
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**
студента другого (магістерського) рівня освіти
за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 (культура і мистецтво)
ОПП Мистецтвознавство

Харків - 2022

УДК 7.072.2:7.03:378.046(477)(07)

Методичні рекомендації до педагогічної практики студента другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 (культура і мистецтво) ОПІ «Мистецтвознавство»

Укладач:

Соколюк Л.Д. — доктор мистецтвознавства, професор, зав. кафедри теорії і історії мистецтв Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Рецензенти:

Алфьорова З.І. — доктор мистецтвознавства, професор, декан факультету Теле-, кіномистецтва, зав. кафедри телебачення Харківської державної академії культури

Шило О.В. — доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри образотворчого та декоративного мистецтва Харківського національного університету будівництва та архітектури

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації до педагогічної практики студента другого (магістерського) рівня освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 (культура і мистецтво) ОПІ Мистецтвознавство

Укладач
Соколюк Людмила Данилівна

Друкується в авторській редакції

Затверджено на засіданні кафедри теорії і історії мистецтв
(протокол №_11_від_31 травня_2022 р.)

Друкується за рішенням Методичної ради Харківської державної академії дизайну і мистецтв (протокол №_6_від 16 червня 2022 р.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО МАГІСТЕРСЬКУ ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ

Процес підготовки фахівців у галузі мистецтвознавства передбачає їх професійну підготовку до подальшої як наукової, так і педагогічної праці. З метою здобуття ґрунтовної всебічної мистецтвознавчої освіти, що забезпечить можливість працювати в різноманітних мистецьких закладах та навчальних установах I – IV рівнів акредитації, в яких вивчаються дисципліни мистецтвознавчого циклу, студенти другого магістерського рівня освіти зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 (культура і мистецтво) спеціалізації «Мистецтвознавство» (Теорія і історія мистецтв) проходять педагогічну практику.

Магістранти-мистецтвознавці денної і заочної форми навчання проходять практику на 5 курсі у другому семестрі, тривалість — три тижні. Перед початком практики на кафедрі теорії і історії мистецтв ХДАДМ проводиться настановче зібрання, в якому беруть участь як студенти-практиканти, так і їх науковий керівник. Відповідальний за проведення практики ознайомлює студентів з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками студентів-практикантів.

Основними обов'язками студентів-практикантів є:

- ознайомитись з правилами техніки безпеки, прослухавши інструктаж керівника практики;
- розпочати і завершити практику у зазначений термін;
- якісно виконувати усю роботу, передбачену програмою практики. Невиконання будь-якого пункту програми є підставою для не атестації студента-практиканта;
- вчасно оформити документацію;
- захистити звіт по практиці на засіданні кафедри.

Основними обов'язками керівника практики від академії є:

- ознайомити студентів з метою та завданнями практики;
- ознайомити студентів з правилами ведення документації;
- допомогти укласти індивідуальний план практиканта, затвердити його та контролювати виконання;
- проводити індивідуальні та групові консультації;
- контролювати хід практики;
- взяти участь у звіті магістранта по практиці на засіданні кафедри.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є надання можливості студенту-практиканту другого (магістерського) рівня освіти отримати практичні навички викладацької роботи у вищому навчальному закладі. **Завданням** цього виду практики є практична реалізація знань з педагогіки та методики викладання дисциплін з історії мистецтва; формування умінь роботи зі студентським колективом, вироблення навичок проведення однієї з основних форм навчання у системі вищої освіти — лекційного заняття.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент-практикант другого (магістерського) рівня освіти повинен

Знати:

- особливості організації науково-дослідної діяльності при проходженні педагогічної практики у ВНЗ;
- вимоги Міністерства освіти і науки України та ДАК України до даного виду набуття знань і практичних навичок магістрантів;

- структуру і логіку проведення лекційного і практичного заняття;
- методи пошуку і обробки професійної наукової інформації у даному виді практичної діяльності;
- основні принципи використання засобів нових інформаційних технологій у викладацькій діяльності у ВНЗ;
- мати теоретичні та практичні знання щодо застосування у педагогічній діяльності у ВНЗ ораторських, акторських та комунікативних методів для вирішення конкретних задач.

Вміти:

- переводити наукові знання у площину практичного використання;
- самостійно визначати мету та завдання кожного лекційного і семінарського заняття;
- доцільно використовувати різноманітні дидактичні матеріали та аудіовізуальні засоби навчання;
- проводити бібліографічну роботу із залученням інформаційних технологій;
- складати план-конспект запланованого заняття (лекції і семінару);
- робити аналіз у вигляді письмової рецензії лекційного і практичного заняття одного із студентів-практикантів.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Кожен магістрант-практикант отримує індивідуальні завдання, які повинен вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до існуючих вимог.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Ознайомлення з формами навчальних занять у вищих навчальних закладах України та складом НМКД на кафедрі теорії і історії мистецтв ХДАДМ.	3
2	Тема 2. Затвердження теми індивідуального лекційного і практичного заняття (семінару) та ознайомлення з принципами складання планів конспектів, а також з правилами заповнення «Щоденника практики». Затвердження календарного плану практики.	6
3	Тема 3. Ознайомлення зі складом НМКД у вищому навчальному закладі (як бази проведення практики). Відвідання лекцій і семінарських занять представників професорсько-викладацького складу ВНЗ, обраного місцем проведення практики.	6
4	Тема 4. Визначення мети і завдань індивідуальних лекційних і практичних занять, робота з дидактичною літературою та розробка візуального ряду.	4
5	Тема 5. Розгляд планів-конспектів індивідуальних і семінарських занять магістрантів-практикантів та обраних ними аудіовізуальних засобів навчання.	6
6	Тема 6. Проведення пробних лекцій і семінарських занять магістрантів-практикантів кафедри ТІМ ХДАДМ. Обговорення.	10

7	Тема 7. Проведення та аналіз індивідуальних лекційних і семінарських занять магістрантів-практикантів кафедри ТІМ ХДАДМ в обраному для проведення педагогічної практики ВНЗ	10
8	Тема 8. Обговорення та оцінка аналізу у вигляді письмової рецензії лекційного і практичного заняття одного із студентів-практикантів.	3
9	Тема 9. Аналіз методів контролю за перебігом засвоєння студентами навчального матеріалу при проведенні лекційних і семінарських занять під час педагогічної практики.	4
10	Захист практики	2
	Всього годин	54

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
1	Складання календарного плану практики	1
2	Опрацювання науково-теоретичного матеріалу та підготовка навчально-методичного забезпечення заняття у ВНЗ (лекція і семінар)	20
3	Написання письмової рецензії на лекційне і семінарське заняття одного із студентів-практикантів.	8
4	Оформлення «Щоденника практики» та підготовка до захисту педагогічної практики.	7
	Разом	36
	Усього	90

Індивідуальні завдання:

- підібрати тематику лекції (практичних занять), попередньо узгодивши її з керівником від кафедри теорії і історії мистецтв;
- скласти календарний план роботи та узгодити його з керівником практики;
- відвідати (з ознайомлювальною метою) лекції з предмету, з якого проводитиметься залікове заняття;
- опрацювати науково-теоретичний матеріал, який буде використовуватись на практичних заняттях;
- підібрати якісний ілюстративний матеріал, відповідний до тематики лекційного заняття;
- здійснити методичне оформлення практичного заняття;
- оформити результати підготовки до практичних занять у вигляді відповідного плану-конспекту лекції;
- відвідати практичні заняття інших студентів-практикантів та проаналізувати їх, оформити аналіз у вигляді письмової рецензії;
- провести обов'язкове пробне та залікове заняття (лекція і семінар);
- оформити документи практики — конспект проведеного заняття та рецензію відвіданого заняття;
- подати на кафедру теорії і історії мистецтв оформлені документи з практики.

Методичні рекомендації

У перший день студенти-практиканти другого (магістерського) рівня освіти складають календарний план роботи, у якому повинні бути детально описані всі види роботи студента під час проходження практики. Готуючись до проведення практичних занять, студенти демонструють свої знання з педагогічних та профільних дисциплін, вміння використовувати їх в навчальному процесі.

При підготовці до написання плану-конспекту лекції, яка є основною формою проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу, студент-практикант другого (магістерського) рівня освіти, обираючи тему, звертаються до робочої навчальної програми з дисципліни «Історія мистецтва», якою користуються у ВНЗ, що став базою практики, а також відповідними методичними розробками і наочністю.

При підготовці до проведення семінару, що є формою практичного заняття, при якому студент-практикант другого (магістерського) рівня освіти організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, а також дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, реферати, знову-таки виходячи з робочої навчальної програми з дисципліни «Історія мистецтва», якою користуються у ВНЗ, що став базою практики, та попередньо підготовленими науково-методичними матеріалами (тести, проблемні завдання, контрольні питання, що виносяться на семінарські заняття).

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Студенти-практиканти повинні виконувати свою роботу згідно з планом. Керівник студентської практики контролює графік проведення практичних занять, відповідно їх оцінюючи.

Робота студентської групи та керівника практики, в свою чергу, контролюється завідувачем кафедри теорії і історії мистецтв та навчальною частиною академії.

Бальна система оцінювання студентів-практикантів другого (магістерського) рівня освіти

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість рейтингових балів за одиницю (заняття, завдання, роботу тощо)	Одиниць	Усього балів
1.	Конспект залікового заняття	10	2	20
2.	Підбір ілюстративного матеріалу	5	2	10
3.	Проведення залікового заняття	20	2	40
4.	Рецензія відвіданого заняття	10	2	20
5.	Підсумковий залік (захист практики)	10	1	10
Усього балів:				100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 — 100	A	відмінно	Зараховано
82 — 89	B	добре	
74 — 81	C		
64 — 73	D	задовільно	
60 — 63	E		
35 — 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 — 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ВИМОГИ ДО ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ

Загальні вимоги до оформлення звітної документації наступні. Документи оформлюються акуратно, від руки (при бажанні студента вони можуть бути надруковані), мають наскрізну нумерацію сторінок. Всі аркуші повинні бути зшиті. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначається прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та кафедра, прізвище керівника від кафедри та наукового керівника, термін проходження. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками.

Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряє і затверджує керівник практики від кафедри теорії і історії мистецтв.

Нижче подаються розділи звітної документації для педагогічної практики:

- звіт про виконану роботу у довільній формі;
- календарний план роботи на час практики;
- конспект проведеного практичного заняття (лекція);
- рецензія відвіданого практичного заняття;
- заліковий аркуш з проходження педагогічної практики, в якому представлені оцінки; за проведене практичне залікове заняття, за конспект практичного залікового заняття, за якість і повноту підбраного ілюстративного матеріалу, за рецензію на відвідане практичне заняття та підсумкову оцінку за практику.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після завершення практики студенти-практиканти здають керівнику практики звітні документи для попередньої їх оцінки. Упродовж тижня після завершення практики на кафедрі теорії і історії мистецтв відбувається засідання, на якому студенти перед комісією захищають матеріали практики. Комісія, що складається з двох-трьох осіб, та голова призначаються завідувачем кафедри. На засіданні присутні всі студенти-практиканти.

Для підведення підсумків практики та кінцевої оцінки роботи студента-практиканта другого (магістерського) рівня освіти керівник практики інформує комісію про фактичні терміни початку та завершення роботи, про студентів, які пройшли практику, проведені лекції і семінари з дисципліни «Історія мистецтв». До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання практики та вчасно оформили звітну документацію.

Форма звітності за практику — диференційований залік.

За національною шкалою завдання оцінюються у 5-бальній системі.

За шкалою ECTS завдання оцінюються:

40 балів — максимальна оцінка за проведене залікове заняття;

20 балів — оцінюється конспект залікового заняття;

20 балів — оцінюється рецензія відвіданого заняття;

20 балів — оцінюється підбір ілюстративного матеріалу.

При кінцевому оцінюванні результату практики враховується попередня оцінка керівника практики, результат захисту. Залік з практики враховується разом з іншими заліками, які характеризують успішність студентів. У випадку, коли практика закінчується після проведення екзаменаційної сесії і призначення стипендії, залік з цієї практики слід враховувати разом із заліками наступного семестру. Результати складання заліків з цієї практики слід враховувати разом із заліками наступного семестру. Результати складання заліків з практики керівник практики заносить в екзаменаційну відомість і проставляє в заліковій книжці. Він несе персональну відповідальність за правильне оформлення запису про практику у заліковій книжці, екзаменаційні відомості та вчасну подачу відомості в деканат ОМ академії.

Після закінчення звіту голова комісії здає звіти студентів, конспекти проведених практичних занять, рецензії відвіданих практичних занять на кафедрі теорії і історії мистецтв для зберігання. Підсумки практики затверджуються на засіданні кафедри теорії і мистецтв ХДАДМ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вінницька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник І.М. Дичківська. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Нагаєв В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / В.М. Нагаєв. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
4. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л. Ортинський. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
5. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. та ін. За ред. З.Н. Курлянд]. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2005. 399 с.

6. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / За ред. Т.С. Сизоненко К.: Гопак, 2000. 560 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. К.: Дивосвіт, 2006. 236 с.
8. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник К.: Центр навчальної літератури, 2003. 115 с.
9. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О. Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В. Осадчук, Т.І. Виногорова. Херсон: Айлант, 2005. 96 с.
10. Цехмістрова Г. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Г.С. Цехмістрова. К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240с.
11. Якса Н. Основи педагогічних знань: навч. посібник / Н. Якса. К.: Знання, 2007. 357 с.

Додаткова література

1. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с.
2. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. Слєпкань. К.: НПУ, 2005. 239 с.
3. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. К.: Кондор, 2011. 628 с.
4. Філінюк А.Г. Наукова робота студентів: метод. рек. для студ. і магістрантів усіх спец. і форм навчання / А.Г. Філінюк. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. Держ. ун-т, 2007. 74 с.
5. Фісула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М.М. Фісула. К.: Академвидав, 2006. 351 с.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання-Прес, 2003.